

บทที่ 4

มาตรฐานความสามารถของครูที่จะใช้โทรทัศน์ศึกษาในห้องเรียน

มาตรฐานความสามารถในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นมาตรฐานที่ได้จากการค้นคว้าหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ แลวนำมาประมวลกันเข้าเป็นหลักยึดถือสำหรับพิจารณาเปรียบเทียบความสามารถของครูที่ใช้โทรทัศน์ศึกษาในโรงเรียนเทศบาลต่อไป

มาตรฐานความสามารถของผู้ที่จะเป็นครูใช้โทรทัศน์ศึกษานั้นขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ 3 ประการคือ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา
2. ความสามารถทางด้านเทคนิค
3. ความสามารถในการใช้โทรทัศน์ศึกษาประกอบการสอน

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา

จุดสำคัญที่สุดของความสำเร็หรือความล้มเหลวในการเรียนบทเรียนทางโทรทัศน์ขึ้นอยู่กับครูในชั้นเรียน ดังนั้นครูจึงควรมีความเข้าใจในงานของตนดีพอ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการสอน และวิธีการใช้โทรทัศน์ศึกษาในห้องเรียนต่อไป

ในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา ครูควรทราบสิ่งต่อไปนี้

1.1 ประเภทของโทรทัศน์การศึกษา

ครูควรทราบถึงการแบ่งประเภทของรายการทางโทรทัศน์ที่จัดขึ้นเพื่อการศึกษาว่าแบ่งเป็นอะไรได้บ้าง และรายการการศึกษาทางโทรทัศน์ที่ครูใช้จัดอยู่ในประเภทใด ทั้งนี้เพื่อจะได้มีความเข้าใจและนำประโยชน์จากบทเรียนทางโทรทัศน์นั้นมาใช้ให้ถูกต้อง

ประเภทของโทรทัศน์ศึกษานั้นพอสรุปได้ดังนี้

1.1.1 ประเภทให้ความรู้โดยตรงตามสาขาวิชา

ก. แบบเบ็ดเสร็จ

ข. แบบสอนวิชาหลัก

ค. แบบช่วยแก้ปัญหา

1.1.2 ประเภทเสริมหลักสูตร

1.1.3 ประเภทเสริมความรู้

1.2 ระบบของการส่งโทรทัศน์

การที่ครูมีความรู้ในเรื่องนี้จะทำให้ครูทราบถึงระบบการส่งรายการโทรทัศน์ศึกษาที่ตนเฝ้าดู ทำให้ครูทราบถึงลักษณะของการส่งแต่ละระบบ ประโยชน์ทางการศึกษาที่แต่ละระบบนั้นเอื้ออำนวยให้ ตลอดจนปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในด้านการรับรายการ ระบบในการส่งโทรทัศน์นี้มีอยู่ 2 ระบบ คือ

1.2.1 แบบวงจรเปิด (Broadcast หรือ Open-Circuit Television)

1.2.2 แบบวงจรปิด (Closed-Circuit Television)

1.3 จุดมุ่งหมายในการใช้โทรทัศน์การศึกษาและหน้าที่ของครู

ในการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาประกอบการเรียนการสอนนั้น ครูจะต้องตระหนักว่าไม่ได้เป็นเพียงการนำอุปกรณ์การศึกษาอย่างใหม่มาใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความทันสมัยของโรงเรียน แต่ครูจะต้องพยายามเข้าใจถึงความต้องการทางการศึกษาที่โทรทัศน์จะช่วยให้ และมองหาคำมุ่งหมายของการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาในโรงเรียนของตน ในการนำโทรทัศน์เข้ามาใช้เพื่อการศึกษาในในแต่ละแห่งมีจุดมุ่งหมายไม่เหมือนกัน บางก็ต้องนำมาเพื่อใช้ปรับปรุงการสอนของครู บางก็เพื่อใช้สอนครูโดยตรง บางใช้เพื่อขยายการศึกษาออกไปให้ทั่วถึง บางก็ใช้สอนให้รู้หนังสือและการศึกษาขั้นมูลฐาน บางก็ใช้เป็นเพียงการเสริมเนื้อหาในหลักสูตร ดังนั้นครูจึงต้องทำความเข้าใจกับจุดมุ่งหมายของการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาของตนเสียก่อน เพื่อจะได้เป็นแนวในการเตรียมการสอนและการใช้รายการโทรทัศน์การศึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาอย่างเต็มที่



สำหรับหน้าที่ของครูนั้นเมื่อมีการนำโทรทัศน์เข้ามาใช้ บทบาทหรือหน้าที่ของครูในห้องเรียนจะต้องเปลี่ยนไป เพราะมีผู้เ้ามาสอนแทนโดยผ่านทางโทรทัศน์ ครูจะต้องเข้าใจว่าครูโทรทัศน์ไม่ได้มาแย่งครูสอน แต่เป็นสมาชิกใหม่คนหนึ่งที่เขามาร่วมในทีมสอน ครูโทรทัศน์ไม่ได้เป็นนักแสดงหรือตัวละคร หรือ ผู้มีอำนาจในเนื้อหาวิชาใด ๆ แต่เป็นเพียงครูคนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผู้สื่อความหมายที่ดี แต่ไม่จำเป็นต้องดีกว่าครูในห้องเรียน หน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของครูคือ ครูควรจะได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานสอนกับครูโทรทัศน์ไปทีละขั้นตั้งแต่ต้นจนจบ โดยจะต้องรวมประชุมปรึกษาหารือกันพร้อมกันกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ร่วมให้คำแนะนำอยู่ด้วย เพื่อทำความเข้าใจในหลักสูตรให้ชัดเจนเกี่ยวกับความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะของเนื้อหาวิชาแต่ละบทแต่ละตอนในหลักสูตร เลือกเนื้อหาวิชาอย่างพิถีพิถัน ความทืดทอนใดที่สมควรจะนำมาสอนทางโทรทัศน์ สิ่งสำคัญที่สุดคือจะต้องถามตัวเองอยู่เสมอว่าที่หยิบบทเรียนนี้ขึ้นมาจัดเป็นรายการโทรทัศน์นั้น

- ก. เพื่ออะไร ? เพื่อเสริมประสบการณ์ให้เด็กหรือช่วยแก้ปัญหาให้ครู ฯลฯ
- ข. จะสอนอย่างไร ? บรรยายประกอบภาพ สาทิต ภาพยนตร์ เล่นละคร ฯลฯ
- ค. จะมีประโยชน์แก่เด็กสักเพียงไร? ข้อนี้เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงมากที่สุด บางรายการสนุกน่าตื่นเตนเด็กสนใจแต่ประโยชน์ที่จะได้แก่เด็กในดานวิชาการแทบไม่มีเลย
- ง. ควรจะเสนอรายการเมื่อใด ? ควรคำนึงถึงเวลาให้เหมาะสมกับฤดูกาล และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นด้วย

ส่วนความรับผิดชอบของครูในการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนนั้นมีขอบเขตดังนี้

1. ต้องมีกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งก่อนบทเรียนและหลังบทเรียน (ไม่ใช่ว่าพอปิดเครื่องรับหลังจากจบบทเรียนแล้ว ก็เป็นอันสิ้นสุดการเรียน)
2. ต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามคำแนะนำไว้ให้พร้อม ก่อนรายการจะเริ่ม พร้อมทั้งจะหยิบถวายมาใช้งานใดที่ทางที่

3. ต้องรู้อิงจุดประสงค์สำคัญของวัสดุอุปกรณ์นั้น ๆ ว่ามีผลเกี่ยวเนื่องกับบทเรียนอย่างไร เพียงไร มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะใช้มันให้ตรงจุดมุ่งหมายของบทเรียน

4. มีแบบฝึกหัดต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ฝึกทำเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น รวมทั้งการบ้านที่จะมอบให้เด็กได้ไปทำต่ออีกด้วย

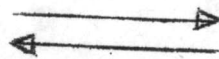
5. ภายหลังจบรายการแล้วควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีการอภิปรายซักถาม

6. วัตถุประสงค์การเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูโทรทัศน์

ครูในชั้นเรียนกับครูที่สอนทางโทรทัศน์ควรจะมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อช่วยในการใช้โทรทัศน์การศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยครูทั้งสองจะต้องปฏิบัติงานให้สอดคล้องสัมพันธ์กันดังนี้ คือ

ครูโทรทัศน์



ครูในชั้นเรียน

- | | |
|---|--|
| 1. จัดทำคู่มือครูส่งไปให้ครูก่อนจะเสนอรายการ | 1. ศึกษาคู่มือให้เข้าใจอย่างถ่องถ้วน แล้วเตรียมจัดห้องเรียนและนักเรียนพร้อมที่จะรับการสอนตามคำแนะนำอย่างถูกต้องเรียบร้อย |
| 2. ให้ความร่วมมือกับครูในชั้นเรียนในการวางแผนงานอย่างดียิ่ง | 2. ให้ความกระจ่างแก่ครูโทรทัศน์ทุกแง่มุม เพื่อหาทางป้องกันอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้โดยไม่มีกีดกัน |
| 3. ดำเนินวิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ | 3. ช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กและช่วยเหลือโดยการนำหรือเน้นจุดสนใจของบทเรียนให้เด็กได้เห็นอย่างเด่นชัด |
| 4. ควรหาเวลาไปเยี่ยมชั้นเรียนต่าง ๆ ให้ทั่วถึง | 4. ช่วยรายงานความจริงเกี่ยวแก่ปฏิบัติการของเด็กที่มีต่อครูโทรทัศน์ |

ยอมไม่เป็นที่สงสัยเลยว่า ถ้าครูโทรทัศน์กับครูในชั้นเรียนได้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน
 อย่างดีแล้ว การสอนการเรียนทางโทรทัศน์ยอมจะได้รับผลสมความมุ่งหมายทุกประการ ใน
 ระยะแรก ๆ อาจจะต้องมีการประชุมพบปะกันบ่อยสักหน่อยแต่เมื่องานดำเนินไปนาน ๆ เข้า
 ทั้งสองฝ่ายยอมเกิดความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น การประชุมก็อาจจะห่างออกไปอาจเป็นเดือน-
 ละครั้ง แต่ไม่ควรขาดการติดต่อกันไปเลย และสำหรับหัวข้อต่าง ๆ ที่เสนอไว้ข้างบนนั้นควร
 จะถือเป็นงานประจำของแต่ละฝ่ายไม่ควรละเว้นเสีย

จะเห็นว่าทั้งครูในชั้นและครูโทรทัศน์ต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบไปคนละฝ่ายและแต่ละ
 ฝ่ายก็จะต้องพึ่งซึ่งกันและกัน หากจะให้หน้าที่ถึงความสำคัญกันแล้วครูในชั้นอาจจะมีน้ำหนัก
 หนักกว่าครูโทรทัศน์ เพราะครูในชั้นเรียนเป็นตัวจักรสำคัญที่เชื่อมต่องานระหว่างผู้เสนอราย-
 การ (ครูโทรทัศน์) กับนักเรียนแม้ว่าครูโทรทัศน์จะจัดรายการสอนได้อย่างวิเศษสุดเพียงใด
 หากครูในชั้นเรียนไม่ให้ความร่วมมือเสียอย่างเดี๋ยวก้อยอย่างก็จะล้มเหลวหมด เพราะเด็กนักเรียน
 นั้นยอมมิใกล้ชิดกับครูในชั้นเรียนมากกว่าบุคคลอื่น

1.5 การเตรียมห้องเรียนและการติดตั้งเครื่องรับ

เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ในการเรียนจากโทรทัศน์ได้เต็มที่ การจัด
 ที่นั่งและการวางตำแหน่งของเครื่องรับจึงเป็นเรื่องที่ควรพิจารณา การปล่อยให้เด็กนักเรียน
 นั่งดูโทรทัศน์ตามบุญตามกรรม โดยปราศจากหลักเกณฑ์จะทำให้ผลของการเรียนทางโทรทัศน์
 ไม่เป็นที่น่าพอใจ และเป็นการเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ทั้งเงินและเวลาในการลงทุนสำหรับการ
 การจัดรายการโทรทัศน์ศึกษา เช่น เมื่อเด็กนั่งในจุดที่มองดูโทรทัศน์ได้ไม่ชัด เด็กก็จะเกิด
 ความเบื่อหน่ายไม่สนใจที่จะเรียน อาจจะทำงานอื่นหรือรบกวนเพื่อนในชั้นทำให้ขาดสมาธิใน
 การเรียนไปด้วย ดังนั้นครูจึงควรพยายามศึกษาและทำความเข้าใจกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อ
 จะได้นำมาปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนจากโทรทัศน์ให้ดีขึ้น

สิ่งที่ควรทราบในการเตรียมสภาพห้องเรียนให้เหมาะกับการเรียนการสอนด้วย
 โทรทัศน์นั้นพอสรุปได้ดังนี้

- 1.5.1 ระยะใกล้และไกลสุดของผู้นั่งดูโทรทัศน์
- 1.5.2 พื้นที่ในการดูโทรทัศน์
- 1.5.3 จำนวนผู้ดูโทรทัศน์ที่สัมพันธ์กับเครื่องรับ
- 1.5.4 การจัดที่นั่งนักเรียน
- 1.5.5 การติดตั้งเครื่องรับ ความสูง และการป้องกันแสงสะท้อนรบกวน

เหล่านี้ครูควรจะศึกษาหาความรู้เอาไว้ เมื่อถึงเวลาที่จะใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์การศึกษา ครูก็เตรียมสภาพห้องเรียนให้พร้อมและเหมาะสมสำหรับการเรียนและการดูโทรทัศน์ ซึ่งจะเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้การเรียนทางโทรทัศน์ได้ผลเต็มที่

2. ความสามารถทางด้านเทคนิค

นับเป็นความสามารถที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งที่ครูควรมีไม่ว่าจะมีช่างเทคนิคอยู่ในโรงเรียนหรือไม่ก็ตาม ครูก็ควรจะได้ศึกษาทำความเข้าใจกับลักษณะของเครื่องรับ การทำงานของปุ่มต่าง ๆ สวิตซ์ ตลอดจนการไขและการดูแลรักษาด้วย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติเบื้องต้นของเครื่องรับ

ครูควรจะทำความเข้าใจกับลักษณะของเครื่องรับเสียก่อน ควรมีปุ่มควบคุมอะไรบ้าง การทำงานของแต่ละปุ่มเป็นอย่างไร ซึ่งโดยทั่วไปจะมี

- 2.1.1 ปุ่มเปิดปิดภาพ (On-off Volume)
- 2.1.2 ปุ่มควบคุมเสียง (Volume Control)
- 2.1.3 ปุ่มเลือกช่อง (Channel Selector)
- 2.1.4 ปุ่มปรับความชัดของภาพ (Brightness and Contrast)
- 2.1.5 ปุ่มควบคุมเส้นแนวตั้งและแนวระดับ (Vertical hold and horizontal hold)

เหล่านี้เป็นคุณสมบัติทั่วไปของเครื่องรับทุกชนิดที่ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเสียก่อน แล้วจึงทำการศึกษาเครื่องรับในชั้นเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ฝึกหัดใช้เครื่องรับให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ความสามารถในการใช้เครื่องรับ

สำหรับความสามารถในด้านนี้ครูจะต้องเข้าใจถึงคุณสมบัติเบื้องต้นของเครื่องรับเป็นอย่างดีเสียก่อน แล้วจึงค่อยเรียนรู้ถึงวิธีการใช้ ในการใช้เครื่องรับโทรทัศน์โดยทั่วไปไม่ใช่เป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับครู เพราะครูส่วนมากจะมีความคุ้นเคยกับเครื่องรับโทรทัศน์ที่บ้านอยู่แล้ว จุดสำคัญของความสามารถในด้านนี้คือเมื่อเกิดเหตุขัดข้องในการใช้ชั้นครูจะต้องสามารถแก้ไขได้ เช่น ต้องทราบว่าเมื่อภาพลมจะต้องปรับปุ่มไหน หรือเมื่อเกิดภาพเหลื่อมกันควรจะแก้ไขอย่างไร เหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูต้องฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจ เพื่อจะได้ใช้โทรทัศน์ให้ได้ผลเต็มที่ไมก้อให้เกิดปัญหาขลุกขลักแก่การเรียนการสอน

2.3 ความสามารถในการดูแลรักษาเครื่องรับ

ความสามารถในการดูแลรักษาในที่นี้หมายถึงความสามารถในการรักษาป้องกันเครื่องรับโทรทัศน์ให้อยู่ในสภาพที่ดี อาทิเช่น การทำความสะอาด การเก็บเครื่องรับ การควบคุมการเปิดปิด การเคลื่อนย้ายเครื่องรับ การป้องกันความกระทบกระทั่งอนที่จะเกิดขึ้นแก่เครื่องรับ เป็นต้น ครูจะต้องทราบว่าต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำให้เครื่องรับมีอายุในการใช้งานที่สุกเตาที่จะนานได้ ซึ่งในการดูแลรักษาชั้นครูอาจจะลงมือทำเอง หรือฝึกฝนนักเรียนให้เป็นผู้ช่วยก็ได้

2.4 ความสามารถในการซ่อมแซมเครื่องรับ

ครูในชั้นเรียนควรมีความสามารถในการซ่อมแซมเครื่องรับบ้างเล็กน้อย ในกรณีที่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น เมื่อหลอดขาด หรือการส่งเกิขัดข้อง ครูก็ควรเรียนรู้วิธีการแก้ไขไม่ควรปล่อยให้สิ่งเหล่านี้ทำลายบรรยากาศในการเรียนทางโทรทัศน์เสีย หรืออย่างน้อยถ้าครูไม่สามารถแก้ไขได้ครูก็ควรจะทราบว่าเครื่องรับนั้นเสียอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุ เพื่อจะได้ขอความช่วยเหลือจากครูไฟฟ้า หรือครูเทคนิคของโรงเรียนให้ช่วยแก้ไขได้ถูกต้อง

แต่ถ้าหากเป็นการเสียหายที่ร้ายแรง ครูไม่ควรทำการซ่อมเอง ควรเรียกผู้ชำนาญ

ทางการแก้ไขข้อบกพร่องโดยเฉพาะมาทำการซ่อม อาจเป็นช่างเทคนิคจากบริษัทผู้จำหน่ายเครื่องรับ หรือเป็นช่างซ่อมทั่วไปที่มีความสามารถก็ได้

3. ความสามารถในการใช้โทรทัศน์ศึกษาประกอบการสอน

ความสามารถอันยิ่งใหญ่และเป็นความสามารถหลักสำหรับครูที่จะใช้โทรทัศน์ศึกษาในชั้นเรียน คือ ความสามารถในการใช้โทรทัศน์ศึกษาประกอบการสอนให้ได้ผลดี ความสามารถในการสอนนี้เป็นความสามารถเฉพาะตัวของครูแต่ละคน เช่น เกี่ยวกับความสามารถในการสอนโดยทั่ว ๆ ไป แต่มีหลักใหญ่ ๆ ที่พอจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ดังนี้

1. การเตรียมการเบื้องต้น
2. การเตรียมตัวก่อนเรียนทางโทรทัศน์
3. ขณะที่เรียนทางโทรทัศน์
4. หลังจากการเรียนทางโทรทัศน์
5. การวัดผลการเรียนของนักเรียนทางโทรทัศน์

3.1 การเตรียมการเบื้องต้น

การที่จะใช้รายการโทรทัศน์การศึกษาให้ได้ผลดีนั้นครูในชั้นเรียนจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนเป็นเวลานาน ครูจะต้องมีโอกาสได้เตรียมตัวให้พร้อมเพื่อจะต้อนรับสถานการณ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการสอนการเรียนทางโทรทัศน์ ซึ่งอาจจะผิดไปจากงานที่เคยทำอยู่เป็นประจำ สิ่งต่าง ๆ ที่ครูควรจะได้ทำความเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วนคือ

3.1.1 ครูจะต้องรู้เกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงาน การตระเตรียมงานและการสร้างบทเรียนทางโทรทัศน์ หรือรายการต่าง ๆ มาตั้งแต่ต้น

3.1.2 ครูจะต้องได้รับความเข้าใจเกี่ยวกับงานทางโทรทัศน์บ้างพอสมควร คือ ใหญ่เบื้องต้นของวิธีการส่งรายการโทรทัศน์ออกอากาศว่าเขาทำกันอย่างไร

3.1.3 ครูจะต้องมีโอกาสได้ไปเยี่ยมห้องส่งของสถานี ใต้ชมกิจการและสังเกตการณ์การทำงานภายในห้องส่ง

3.1.4 ครูจะต้องมีโอกาสได้ชมเบื้องหลังการเสนอรายการอย่างเต็มที่ โดยดูการทำงานของวิทยากร การใช้อุปกรณ์ การเคลื่อนไหวอริยาบถต่าง ๆ ขณะที่กำลังดำเนินรายการอยู่ และหลังจากนั้นควรมหาโอกาสได้พบจาวีสาสะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.1.5 ครูจะต้องศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อหาวิชาที่จัดอยู่ในรายการให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และพยายามทำให้บทเรียนทางโทรทัศน์กับบทเรียนในชั้นมีความสัมพันธ์กัน

3.1.6 ครูจะต้องพยายามไต่หาความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของโทรทัศน์ การศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ตามแต่โอกาสและ เวลาจะอำนวย

3.1.7 ครูจะต้องศึกษาวิธีการวัดผลการเรียนการสอนทางโทรทัศน์ว่า "สมหวังหรือผิดหวัง" ประการใด

3.1.8 ครูจะต้องหาโอกาสอ่านรายงานเก่า ๆ ที่มีปัญหา (ถ้ามี) เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียน เด็กเรียนช้า จำนวนนักเรียนมาก ๆ การสอนเป็นทีมและวิชาเฉพาะอื่น ๆ

3.1.9 ครูจะต้องมีความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับเทคนิคต่าง ๆ ในเรื่องการจัดห้องเรียน การตั้งเครื่องรับ ความพอเหมาะของแสง วิธีป้องกันแสงสะท้อน วิธีจัดที่นั่งนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อจำนวนเครื่องรับ 1 เครื่อง และที่ที่จะวางลำโพงขยายเสียง เป็นต้น

3.1.10 ครูจะต้องศึกษาหาความรู้จากรายการนั้นโดยละเอียดทุกแง่มุม เพื่อตรวจสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้เตรียมลูทางในการสอนไว้ทั้งนี้โดยการศึกษาจากคู่มือให้ละเอียด

การใช้คู่มือประกอบการสอน

ไม่ว่าจะใช้รายการโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของการสอน หรือใช้เป็นส่วนขยายบทเรียนให้กว้างขวางขึ้นก็ตาม ครูต้องยึดคู่มือหรือคำแนะนำในการใช้บทเรียนนั้น ๆ ทางโทรทัศน์เป็นหลัก ทั้งนี้เพราะการสอนโดยใช้โทรทัศน์ประกอบนั้นไม่เหมือนกัน การสอนโดยใช้วัสดุทัศนูปกรณ์

อย่างอื่น อาทิ ภาพยนตร์ สไลด์ หรือ ฟิล์มสตริป เนื่องจากบทเรียนทางโทรทัศน์ส่งมาทางอากาศหรือทางสาย ครูจึงไม่สามารถตรวจดูหรือเตรียมไว้ออนโคเหมือนการเตรียมอุปกรณ์อย่างอื่น ดังนั้นคู่มือที่จัดของบอก

1. วัตถุประสงค์ของบทเรียน
2. ศัพท์เฉพาะ
3. เนื้อเรื่องย่อ
4. คำถามซึ่งนักเรียนมักจะสงสัย (พร้อมกับคำตอบ)
5. คำแนะนำในการเตรียมชั้นเรียน
6. รายชื่อหนังสือที่เกี่ยวข้อง
7. อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น แผนภาพ แผนภูมิ ซึ่งควรมีประกอบบทเรียน
8. เรื่องที่ท่องอ่านเพิ่มเติม
9. สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียมเพื่อประกอบการเรียน เช่น แผนที่ กระดาษเปล่า ดินสอ ฯลฯ
10. กิจกรรมตามหลัง เช่น การตอบคำถามสั้น ๆ การอ่าน การอภิปรายซักถาม ฯลฯ

คู่มือครูนี้ครูควรจะได้รับก่อนที่จะมีการเสนอบทเรียนทางโทรทัศน์อย่างน้อย 1 อาทิตย์ เพื่อครูจะได้มีเวลาศึกษาเพียงพอ ประการแรกครูต้องศึกษาคู่มืออย่างระมัดระวังและละเอียดถี่ถ้วน คู่มืออาจสัมพันธ์กับหลักสูตรที่สอนและสัมพันธ์กับความต้องการเฉพาะอย่างของนักเรียน ซึ่งนักเรียนนี้ครูในชั้นจะรู้จักดี แต่ครูโทรทัศน์ไม่มีโอกาสได้รู้จักเลย

หลังจากศึกษาคู่มือแล้วครูอาจถามตัวเองว่า "เราจะให้อะไรแก่นักเรียนได้อีกนอกเหนือไปจากที่ได้รับจากโทรทัศน์, บทเรียนนี้ยังขาดอะไรอีกที่จะให้นักเรียนได้รู้, อะไรเป็นสิ่งที่ต้องเน้นอย่างมากหรือฝึกฝนเด็กเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนในชั้นของเรา (ซึ่งในชั้นเรียนอื่นอาจไม่ต้องการก็ได้), บทเรียนนี้ยุ่งยากซับซ้อนไปไหม และจะทำให้มันง่ายขึ้นได้อย่างไร, บทเรียนนี้ง่ายไปไหม ง่ายจะขยายความได้อย่างไรบ้าง เหล่านี้เป็นต้น

ด้วยคู่มือนี้จะช่วยให้ครูสามารถคาดคะเนได้ถึงคุณค่าของบทเรียนที่นักเรียนแต่ละคนจะได้รับ และสามารถเตรียมใจว่าควรจะทำอะไรก่อนระหว่างและหลังการดูโทรทัศน์

3.2 การเตรียมตัวก่อนเรียนทางโทรทัศน์

ก่อนที่จะมีการเรียนรายการทางโทรทัศน์ครูควรจะมีการเตรียมตัวดังต่อไปนี้

นี้

3.2.1 เตรียมทางด้านเทคนิค ครูจะต้องเช็คเครื่องเสียก่อนโดยการเปิดเครื่องรับให้ตรงของก่อนที่รายการจะเริ่มอย่างน้อย 15 นาที ปรับเสียงและภาพให้ดีแล้วหรือเสียงให้เบาลง หมุนปุ่มปรับความชัดของภาพให้ได้ภาพชัด หรือ ไม่ก็เอาผ้าคลุมไว้ก่อน ด้วยวิธีนี้จะทำให้เครื่องรับโทรทัศน์ดูไม่มีภาพและเสียงทำให้ไม่เป็นการดึงความสนใจนักเรียนไปจากครูก่อนที่จะเริ่มรายการ นาฬิกาจะต้องตั้งไว้ให้ตรงเพื่อจะได้รับรายการได้ถูกต้องและทันการ เมื่อได้เวลาครูก็เปิดภาพและเสียงก็ใช้การได้ทันที การเตรียมเครื่องก่อนเวลา 15 นาทีนี้จะช่วยครูในกรณีที่เครื่องรับเกิดขัดข้อง ครูจะสามารถแก้ไขหรือเรียกคนมาช่วยได้ทันหรือไม่ก็นำเครื่องสำรองมาใช้แทนได้ทันที หรือถ้าเครื่องเกิดเสียและไม่มีเครื่องสำรองครูก็สามารถคิดเตรียมกิจกรรมการเรียนอื่นแทนการเรียนทางโทรทัศน์ที่ขาดไปได้

3.2.2 เตรียมนักเรียน สำหรับเรื่องการเตรียมตัวนักเรียนนี้ไม่ค่อยมีความยุ่งยากเท่าใดนัก เพราะนักเรียนมีแนวโน้มต้องการที่จะดูโทรทัศน์อยู่แล้ว หน้าที่ของครูก็เพียงแต่ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีให้กับเด็กนักเรียนด้วยการชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้คือ

- โทรทัศน์
- ก. จุดประสงค์ของการเรียน อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าทำไมจึงต้องดู
 - ข. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนทางโทรทัศน์
 - ค. เตรียมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งก่อนเริ่มรายการ ระหว่างดำเนินรายการ และหลังรายการจบแล้วตามที่หนังสือคู่มือแนะนำ เช่น ต้องการให้นักเรียนร้องเพลงรวมไป

ด้วยในรายการชั่วโมงคนตรีก็บอกให้นักเรียนทราบไว้ นอกจากนี้ถ้าบทเรียนนั้นต้องการให้นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนประกอบไว้ด้วยก็ต้องบอกนักเรียนให้เตรียมไว้ให้พร้อม

ง. ครูจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าตนกำลังเรียนอยู่ มีครูคนหนึ่งยืนอยู่หน้าชั้น ทุกอย่างที่คุณครูที่ศรัทธาที่ศรัทธาแนะนำให้ปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนจะต้องกระทำตามด้วยความสนใจและตั้งใจ

จ. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากซักถาม

3.2.3 เตรียมข้อความที่ต้องการ คำศัพท์ ความเห็น และแนวความคิดใหม่ ๆ ที่นักเรียนยังไม่รู้จักคุ้นเคย ครูควรจะได้อธิบายให้นักเรียนฟังเสียก่อนอาจจะเขียนคำศัพท์เหล่านั้นไว้บนกระดาน แต่ไม่ใ้หมายความว่าครูจะต้องสอนบทเรียนนั้นก่อนที่นักเรียนจะเรียนบทเรียนนั้นจากโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง ครูเพียงแต่สร้างความสนใจและทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในข้อความที่นำลงในบทเรียนเสียก่อนเท่านั้น การเตรียมเช่นนี้จะทำให้นักเรียนพร้อมและกล้าที่จะเรียนบทเรียนทางโทรทัศน์ต่อไป

3.3 ขณะที่ยังเรียนทางโทรทัศน์

ในขณะที่นักเรียนเรียนบทเรียนทางโทรทัศน์ครูต้องคำนึงถึงว่าตัวเองมีส่วนในการสอนนั้นด้วย ครูต้องดูรายการรวมไปกับนักเรียนไม่ใช่ปล่อยให้เด็กเรียนดูตามลำพังส่วนครูทำงานอื่นเสีย ทั้งนี้เพื่อครูจะได้คอยกระตุ้นให้นักเรียนมีกิจกรรมรวมไปในทางที่พึงปรารถนา และที่สำคัญที่สุดครูจะได้สังเกตเห็นถึงปัญหาในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน โดยการที่ครูโทรทัศน์เป็นผู้ดำเนินการสอนครูจึงมีเวลาเพียงพอที่จะสังเกตปฏิกิริยาของนักเรียน อาการขมวดคิ้ว การยักไหล่ การดูอย่างเลื่อนลอย สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องบอกให้ทราบถึงความต้องการความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล สำหรับเด็กนักเรียนที่ไม่สนใจกับบทเรียนครูต้องคอยกระตุ้นและเร้าให้เด็กเกิดความอยากเรียน ไม่ควรปล่อยให้เด็กเรียนคนนั้นทำลายหรือรบกวนชั้นเรียนเพราะเนื้อหาวิชาที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์จะผ่านไปอย่างรวดเร็ว

เมื่อนักเรียนกำลังตั้งใจดูรายการนั้นครูไม่ควรขัดจังหวะด้วยการอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่คิดว่านักเรียนยังไม่กระจ่าง การทำเช่นนี้จะเป็นการดึงความสนใจของนักเรียนออกมาจาก

เครื่องรับ สิ่งเหล่านี้ควรเก็บไว้เมื่อจบรายการแล้ว ควรปล่อยให้นักเรียนดูรายการด้วยความตั้งใจเพื่อจะได้จำได้แม่นยำเมื่อจบรายการแล้ว

การใช้ทัศนูปกรณ์ช่วยในการสอน

หน้าที่อย่างหนึ่งของครูในขณะที่นักเรียนเรียนบทเรียนทางโทรทัศน์คือการคอยเสนอทัศนูปกรณ์ประกอบบทเรียนตามที่หนังสือคู่มือแนะนำ การทำเช่นนี้เป็นการช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นให้เหมือนกับการสอนเป็นทีม ทัศนูปกรณ์ที่พอจะใช้ประกอบบทเรียนทางโทรทัศน์ได้นั้นมีดังต่อไปนี้

1. ฟิล์ม
2. แผนภูมิ แผนภาพ แผนที่
3. รูปภาพ อาจเป็นภาพถ่าย ภาพวาด หรือภาพการ์ตูน
4. ของจริง ของตัวอย่าง หรือหุ่นจำลอง

3.4 หลังจากการเรียนทางโทรทัศน์

เมื่อจบรายการและปิดเครื่องรับแล้วครควรเชื่อมโยงสิ่งที่นักเรียนได้จากการเรียนทางโทรทัศน์เข้ากับประสบการณ์ที่จะได้จากห้องเรียน งานที่จะมอบหมายให้ทำถ้าเป็นไปได้ควรให้เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่นักเรียนจะได้รับนอกเหนือไปจากที่ได้ในโรงเรียนด้วย ถ้าจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือครูเป็นผู้จัดสร้างให้นักเรียนได้มีประสบการณ์หลายๆอย่าง ซึ่งรวมทั้งจากที่ได้จากโทรทัศน์การศึกษาด้วย

เวลาสำหรับการทำกิจกรรมตามหลังบทเรียนนั้นเป็นช่วงเวลาของการสรุป เมื่อปิดเครื่องรับแล้วครูก็เริ่มต้นตามคำถาม หรือกิจกรรมอื่นที่เตรียมไว้ทันทีในขณะที่ความจำและรูปภาพยังคงติดอยู่ในสมองของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดความกระจำ ความหนักแน่น การขยายความ และการนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ครูสามารถทำได้หลายอย่างในตอนนี้แทนที่จะสอนบทเรียนนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง การให้ฝึกกิจกรรมในทันทีซึ่งอาจเป็นการตอบปัญหาหรือการ

อภิปรายซักถาม จะช่วยให้ครูได้ทราบว่านักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนนั้นเพียงใด การทำเช่นนี้จะช่วยกระตุ้นนักเรียนให้มีพฤติกรรมในการดูโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ดีด้วย เพราะนักเรียนทราบว่าตนจะต้องนำความรู้ที่เรียนไปจากโทรทัศน์นั้นมาใช้ภายหลังจากรับชมแล้ว

3.5 การวัดผลการเรียนของนักเรียนทางโทรทัศน์

ในการเรียนบทเรียนทางโทรทัศน์นั้นควรจะได้มีการวัดผลทั้งทางคุณค่าของบทเรียนและความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนพร้อม ๆ กันไปด้วยเสมอ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป ในการสร้างข้อทดสอบนั้นก็เหมือนกับข้อทดสอบทั่วไป สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ

- ก. ข้อทดสอบนั้นจะต้องวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด การวัดสิ่งที่เป็นนามธรรม ความคิดเห็น จินตนาการ เป็นสิ่งที่วัดได้ยากกว่าสิ่งที่ป็นรูปธรรม
- ข. จะต้องวัดความรู้และทักษะที่นักเรียนได้รับไปว่าจะยังคงติดแน่นถาวรอยู่หรือไม่ เพราะในเวลาสอนบางครั้งครูก็ลืมไปว่าจะต้องเตรียมนักเรียนให้ได้รับความรู้และทักษะเพื่อเตรียมไว้สำหรับอนาคตด้วย
- ค. การสร้างแบบทดสอบซึ่งก็เป็นแบบที่ใช้กันทั่วไปนั้นเอง คือเป็นแบบปรนัยและอัตนัย ไม่ว่าจะไรแบบใด ผลการสอบนั้นจะต้องบอกครูได้ว่า
 1. อะไรที่ครูต้องการทราบ
 2. เรียนไปได้มากน้อยแค่ไหน อย่างไร
 3. จะจำได้นานเพียงไร

สิ่งที่ควรทำในการวัดผลมีดังต่อไปนี้

3.5.1 ควรจะได้มีการซักซ้อมตกลงในเรื่องหลักการวัดผล เมื่อใดและอย่างไร ให้เป็นที่เข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งด้วยกันทุกฝ่าย

3.5.2 ควรจะจัดให้มีการวัดผลความก้าวหน้าของนักเรียนผู้รับการเรียนรู้ทางโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อผลสะท้อนในการรู้คุณค่าของบทเรียนทางโทรทัศน์

3.5.3 ควรจะได้มีการเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างชั้นที่เรียนทาง

โทรทัศน์กับชั้นที่ไม่ได้เรียน

3.5.4 ต้องระลึกไว้เสมอว่าไม่มีเครื่องมือใด ๆ จะนำมาใช้ในการวัดผลให้ได้ผลสมบูรณ์อย่างแท้จริงใด และบางครั้งก็ไม่อาจจะวัดผลในสิ่งสำคัญที่เราต้องการได้ (คืออยากวัดทัศนคติตัวเองไปอย่างเด็ดขาดความมันที่จริงหรือไม่จริงรวดเร็วทัน ควรจะพิจารณาจากเหตุผลอื่น ๆ เขามาประกอบด้วยเสมอ)

เท่าที่ได้อธิบายมาทั้งหมดนี้เป็นความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ครูผู้ใช้โทรทัศน์การศึกษาในการเรียนการสอนควรจะมี ในบทต่อไปจะได้อธิบายถึงการดำเนินงานวิจัยและการวิเคราะห์ถึงความสามารถของครูเทศบาลในการใช้โทรทัศน์ศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน ก่อนที่จะจบบทนี้ขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ครูผู้ช่วยรายการโทรทัศน์ศึกษาควรจะตระหนักไว้เสมอว่า

1. โทรทัศน์ไม่ได้ทำให้ครูเป็นคนว่างงานและไม่มีเหตุผลที่จะต้องกลัวในการใช้มัน
2. ครูโทรทัศน์ไม่ได้ทำให้ครูเป็นรอง และจากประสบการณ์จะไม่มีมีการเปรียบเทียบครูในชั้นกับครูโทรทัศน์ในสายตาของนักเรียน
3. บทเรียนทางโทรทัศน์นั้นไม่สามารถแทนการสอนแบบบุคคลต่อบุคคลได้